

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ ของกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ดำเนินการวิเคราะห์เอกสาร เพื่อสร้างรูปแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ สร้างเครื่องมือคือแบบสอบถาม 6 ตอน ที่หาคุณภาพความตรงทางเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองใช้และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .91 เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่อยู่ระหว่างประจำการในปัจจุบันของกองพันทหารอากาศโยธิน กองบิน 1 จังหวัดนครราชสีมา กองบิน 4 จังหวัดนครสวรรค์ กองบิน 7 จังหวัดสุราษฎร์ธานี และกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองบัญชาการยุทธทางอากาศ กองทัพอากาศ จังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา และทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของปัจจัยโดยโปรแกรม LISREL

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม ปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหาร มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลกระทบทางสังคม

โดยตัวแปรสังเกตได้ 20 ตัวแปร ที่เป็นตัวแปรวัดปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ. 2497 (7 ตัวแปร) กระบวนการฝึกอบรม (3 ตัวแปร) คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม (3 ตัวแปร) ความพึงพอใจในการเป็นทหาร (3 ตัวแปร) และผลกระทบทางสังคม (4 ตัวแปร) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งความสัมพันธ์ในรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ (13 ตัวแปร) และความสัมพันธ์ของตัวแปรสาเหตุ (7 ตัวแปร)

2. ปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลกระทบทางสังคม

ปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านกระบวนการฝึกอบรม และ คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. รูปแบบกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบกับสังคมไทย สอดคล้องกับรูปแบบจำลองที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย ซึ่งเป็นรูปแบบสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืน

รูปแบบกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย เป็นกระบวนการความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของ กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตาม พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ประกอบด้วย ข้อบังคับทั้ง 7 หมวด ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ได้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ นำไปสู่กระบวนการฝึกอบรมซึ่ง ประกอบด้วย การฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมตามความคาดหวังของกองทัพและสังคม ประกอบด้วย การมีความจงรักภักดี ความเสียสละ ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และทัศนคติในการเป็นทหาร มีผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการเป็นทหาร และรับราชการทหารจนครบกำหนดปลด โดยไม่ขาดหนีราชการทหารจากความไม่พึงพอใจในการเป็นทหาร ส่งผลไปยังผลกระทบทางสังคม ซึ่งสามารถวัดได้จากการที่ทหารที่ปลดประจำการแล้วมีโอกาสนในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิตมากขึ้น สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างประจำการ ปรับใช้และถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม ตลอดจนมีโอกาสนในการรับราชการทหาร โดยรายละเอียดความสัมพันธ์และอิทธิพลของตัวแปรในรูปแบบกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยที่เป็นผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ผลกระทบทางสังคม ได้รับอิทธิพลโดยตรง จากคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร และได้รับอิทธิพลโดยอ้อมจากกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ผ่านกระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร

3.2 กระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร ได้รับอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมจากกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยกระบวนการฝึกอบรมได้รับอิทธิพลตรงจากกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และ

กระบวนการฝึกอบรมส่งอิทธิพลตรงต่อคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และส่งอิทธิพลตรงต่อความพึงพอใจในการเป็นทหาร ในขณะที่ กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ส่งอิทธิพลโดยอ้อมผ่านกระบวนการฝึกอบรมไปยังคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และส่งอิทธิพลโดยอ้อมผ่านกระบวนการฝึกอบรมไปยังความพึงพอใจในการเป็นทหาร

3.3 ผลกระทบทางสังคม ได้รับอิทธิพลโดยอ้อมจากกระบวนการฝึกอบรม ผ่านคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมและความพึงพอใจในการเป็นทหาร

3.4 คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ได้รับอิทธิพลตรงจากกระบวนการฝึกอบรม

3.5 ผลกระทบทางสังคมได้รับอิทธิพลตรงจากคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม

3.6 ความพึงพอใจในการเป็นทหาร ได้รับอิทธิพลตรงจากกระบวนการฝึกอบรม

3.7 ผลกระทบทางสังคม ได้รับอิทธิพลตรงจากความพึงพอใจในการเป็นทหาร

4. เมื่อพิจารณาดารเอนทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีแค่ค่าบวก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่มีค่าบวกสูงสุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกระบวนการฝึกอบรมกับตัวแปรคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม มีค่าเท่ากับ 0.91 แสดงว่า คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการฝึกอบรมในระดับสูง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่มีค่าต่ำสุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กับตัวแปรความพึงพอใจในการเป็นทหาร มีค่าเท่ากับ 0.41 แสดงว่า ความพึงพอใจในการเป็นทหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ในระดับต่ำ

5. สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน 7 ข้อ ดังนี้

5.1 กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลกระทบทางสังคม โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน คือ กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม แสดงว่า พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่มีผลต่อผลกระทบทางสังคม แต่จะส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อผลกระทบทางสังคม ผ่านกระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร แสดงว่าการได้มาซึ่งทหารกองประจำการกองทัพอากาศโดยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ยังไม่ส่งผลต่อผลกระทบทางสังคม ต่อเมื่อทหาร

กองประจําการกองทัพอากาศได้รับการฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน ทำให้มีคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมเป็นทหารกองประจําการกองทัพอากาศที่พร้อมด้วยความจงรักภักดี ความเสียสละ และทัศนคติที่ดีต่อการเป็นทหาร และมีความพึงพอใจในการเป็นทหาร โดยได้รับสวัสดิการและค่าตอบแทน ได้รับการปกครองบังคับบัญชาจากผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น และได้รับการมอบหมายหน้าที่การงาน สามารถทำให้ทหารมีโอกาสนในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการทหาร

5.2 กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ กระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และ ความพึงพอใจในการเป็นทหาร โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อกระบวนการฝึกอบรม และมีอิทธิพลทางอ้อม ผ่านกระบวนการฝึกอบรมไปยังคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย คือ กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีอิทธิพลทางตรงต่อกระบวนการฝึกอบรม แสดงว่า ทหารกองประจําการกองทัพอากาศที่ได้รับการเกณฑ์ (คัดเลือก) ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เข้าประจําการแล้วต้องได้รับการฝึกอบรมตามกองทัพอากาศจัดให้ทุกคน แต่กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารที่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านกระบวนการฝึกอบรม ไปยังคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร แสดงว่า กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่มีผลต่อคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร จนกว่าทหารกองประจําการกองทัพอากาศได้เข้าประจําการและได้รับการฝึกอบรมต่าง ๆ ตามที่กองทัพอากาศจัดให้ เปลี่ยนจากบุคคลพลเรือนเป็นทหารที่มีคุณลักษณะทหารที่ดี และมีความพึงพอใจในการเป็นทหาร

5.3 กระบวนการฝึกอบรมไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม แต่มีอิทธิพลทางอ้อม ผ่านคุณลักษณะของทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน คือ กระบวนการฝึกอบรมไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม แสดงว่า การฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียนที่กองทัพอากาศจัดให้แก่ทหารกองประจําการกองทัพอากาศระหว่างประจําการ ไม่ได้ทำให้ทหารมีโอกาสนในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการทหาร แต่กระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร

แสดงว่า เมื่อทหารกองประจำการกองทัพอากาศผ่านกระบวนการฝึกอบรม มีคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และมีความพึงพอใจในการเป็นทหารแล้ว สามารถทำให้ทหารมีโอกาสนในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคมได้ และมีโอกาสในการรับราชการทหาร

5.4 กระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่า ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ได้รับการฝึกอบรม ในระหว่างประจำการ โดยการฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน ตามที่กองทัพอากาศจัดให้ ทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม เป็นผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความเสียสละ และมีทัศนคติที่ดีในการเป็นทหาร

5.5 คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่า คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม โดยการเป็นบุคคลที่มีความจงรักภักดี มีความเสียสละ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นทหารสามารถมีโอกาสนในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการทหาร

5.6 กระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการเป็นทหาร ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่า การฝึกอบรมที่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศได้รับ ได้แก่ การฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน ทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่อยู่ในระหว่างประจำการ มีความพึงพอใจในสวัสดิการและค่าตอบแทนที่กองทัพอากาศจัดให้ ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่พักอาศัย และอื่น ๆ ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชา การดูแลเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา และความพึงพอใจในสภาพของงานที่ได้รับ

5.7 ความพึงพอใจในการเป็นทหารมีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่า ความพึงพอใจของทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ในระหว่างประจำการต่อสวัสดิการและค่าตอบแทนที่กองทัพอากาศจัดให้ ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่พักอาศัย และอื่น ๆ ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชา การดูแลเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา และความพึงพอใจในสภาพของงานที่ได้รับ สามารถทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ปลดประจำการไปแล้ว มีโอกาสในการทำงาน มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการทหาร

6. สมการพยากรณ์ที่อธิบายกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการ กองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย พบว่า

ผลกระทบทางสังคมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยกระบวนการฝึกอบรมมากที่สุด ร่วมกับ อิทธิพลปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม อิทธิพลปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 อิทธิพลความพึงพอใจในการเป็นทหาร ซึ่งสามารถพยากรณ์ผลกระทบทางสังคม ได้ร้อยละ 67 โดยเขียนเป็นรูปสมการได้ ดังนี้

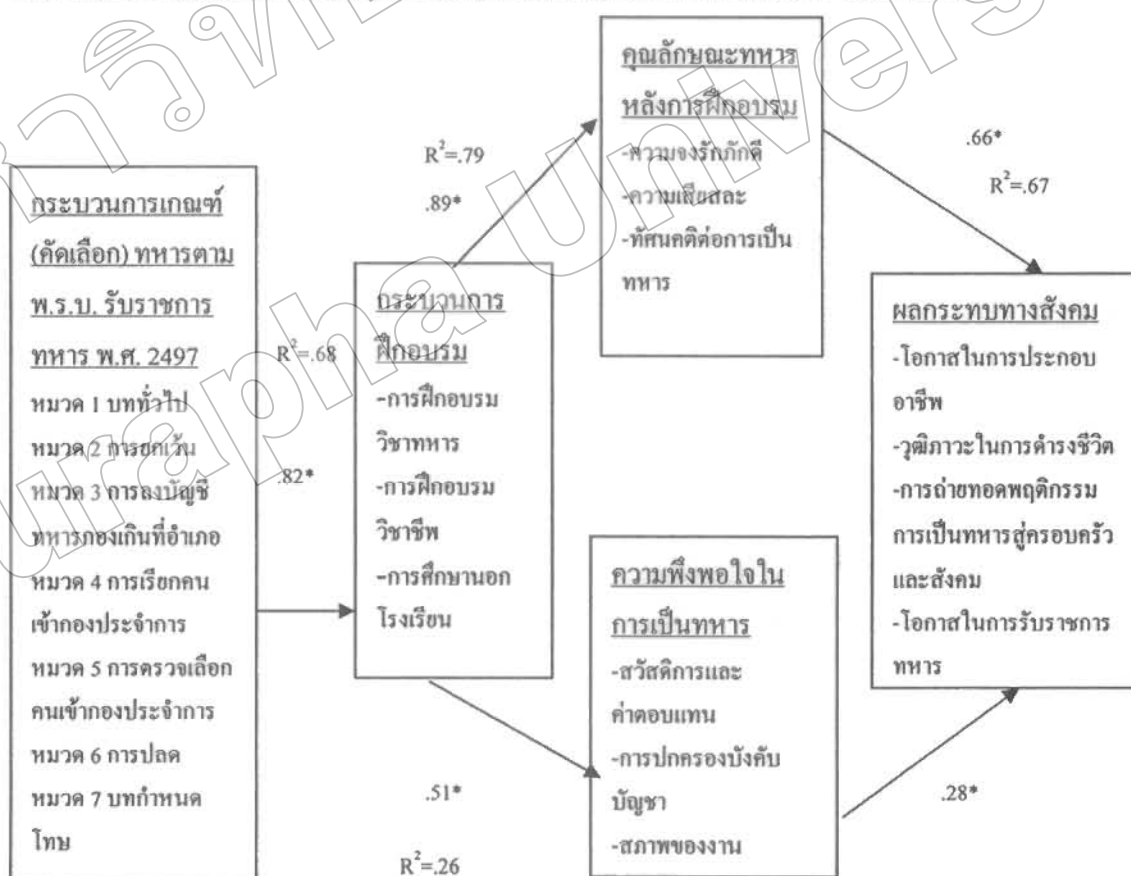
$$\text{Impact} = .66 \text{ Postchar} + .28 \text{ Satis} \quad R^2 = .67$$

$$\text{Training} = .82 \text{ Selecp} \quad R^2 = .68$$

$$\text{Postchar} = .89 \text{ Training} \quad R^2 = .79$$

$$\text{Satis} = .51 \text{ Training} \quad R^2 = .26$$

สรุปรูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงสาเหตุ ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเกณฑ์และ ฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ดังภาพที่ 16

ภาพที่ 16 รูปแบบกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่ากระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการ กองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม ปัจจัย คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหาร และปัจจัยผลกระทบ ทางสังคม โดยกระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมมากที่สุด และ กระบวนการฝึกอบรมสามารถพยากรณ์กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการ กองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสูงที่สุด แสดงว่า หลังจากที่ได้ทหารกองประจำการ กองทัพอากาศจากการเกณฑ์ (คัดเลือก) มาแล้ว การที่จะได้กำลังพลที่มีคุณลักษณะตามที่กองทัพ ต้องการ และการคงไว้ซึ่งกำลังพลที่ผ่านการฝึกอบรมและอยู่รับราชการจนครบกำหนดปลด 2 ปี โดยไม่ขาดหนีราชการหรือปลดก่อนนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการฝึกอบรมต่าง ๆ และ การขัดเกลาทางสังคมที่กองทัพจัดให้ โดยเฉพาะการฝึกอบรมวิชาทหาร ซึ่งหากกองทัพได้ให้ การอบรมวิชาทหาร การอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่กำลังพลอย่างครบถ้วน เพียงพอ และจริงจังในระหว่างประจำการ เมื่อปลดประจำการไปแล้วสามารถนำความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็น บุคคลที่มีคุณภาพของสังคม ไม่ประพฤติดื้ออ้อมกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม นั้นย่อมแสดง ให้เห็นว่า การเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ยังมี ความจำเป็นสำหรับสังคมไทย แต่การที่จะให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพของสังคมนั้น ขึ้นอยู่กับกองทัพ ว่าจะสามารถให้การฝึกอบรม ขัดเกลา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด และทัศนคติ ของกำลังพล ได้มากเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพของกองทัพ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ กองทัพเปรียบเสมือน โรงเรียนที่ผลิตบุคคลคุณภาพให้แก่สังคม ซึ่งเป็นการช่วยในการพัฒนาสังคมและประเทศได้อีก ทางหนึ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการ กองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ที่อาศัยรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งกรอบแนวคิดหรือรูปแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างหรือโมเดล สมมติฐาน ได้มาจากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศเสนอไว้ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดและผลงานเหล่านั้นมาสังเคราะห์ พบว่า รูปแบบกระบวนการเกณฑ์และ ฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ประกอบด้วย ปัจจัย กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ปัจจัย

กระบวนการฝึกอบรม ปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหาร และปัจจัยผลกระทบทางสังคม ผู้วิจัยนำมาเสนอเป็นประเด็นเพื่ออภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย จากข้อมูลเชิงประจักษ์มีความคล้ายคลึงกับรูปแบบจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ได้จาก แนวคิด หลักการ พระราชบัญญัติ และผลงานวิจัยของนักวิชาการ รวมทั้งผู้วิจัย ได้ใช้วิธีศึกษาจากผู้ปฏิบัติจริงโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์โดยตรงกับการเกณฑ์ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ และการปกครองบังคับบัญชาทหารกองประจำการกองทัพอากาศ

2. ผลการจัดกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ เพื่อเป็นตัวแทนของปัจจัยที่ศึกษาในรูปแบบ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิด หลักการและผลการวิจัย โดยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ทั้งนี้ตัวแปรเหล่านั้นผู้วิจัยสังเคราะห์จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประเด็นที่ศึกษาผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแล้วระดับหนึ่ง การเสนอความคิดเห็นในมุมมองต่างๆ ของผู้เชี่ยวชาญทำให้มั่นใจได้ว่า การจัดกลุ่มตัวแปรภายใต้เนื้อหาทางเอกสารมีความเหมาะสมกับการศึกษาในบริบทของสถาบันทางทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทหารกองประจำการกองทัพอากาศ และเมื่อใช้การวิเคราะห์ทางสถิติของข้อมูลเชิงประจักษ์ช่วยยืนยันว่ากลุ่มตัวแปรสังเกตได้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการทางทฤษฎีดังนี้

2.1 ปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 วัดได้จากกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ 7 องค์ประกอบหลัก คือ หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 การยกเว้น หมวด 3 การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ หมวด 4 การเรียกคนเข้ากองประจำการ หมวด 5 การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ หมวด 6 การปลด หมวด 7 บทกำหนดโทษ โดยตัวแปรกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นตัวแปรแฝงที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ของกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ตามแนวคิดทฤษฎีระบบ ของ 프리ไวโว (Semprevivo, 1976, p. 2) และเป็นระบบเปิด (Open System) ตามแนวคิดของ แกรงเกอร์ และแทกการ์ด (Granger, 1971, pp. 120-127; Taggart & Daniel, 1980, p. 16) โดยที่กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นตัวกำหนดให้ได้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ (Input) ได้รับการฝึกอบรม (Process) มีคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมตามความต้องการของทางราชการ มีความพึงพอใจในการเป็นทหาร (Output) ส่งผลถึงผลกระทบทาง

สังคม (Outcome)

ในการวิจัยนี้ได้ทดสอบทางสถิติของโมเดลการวัดกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 พบว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืนดี ที่ $\text{Chi-Square} = 18.08, p = .11$ อธิบายได้ว่า การวัดหรือการสังเกตตัวแปรกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ผ่าน หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 การยกเว้น หมวด 3 การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ หมวด 4 การเรียกคนเข้ากองประจำการ หมวด 5 การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ หมวด 6 การปลด และหมวด 7 บทกำหนดโทษ โดยให้กลุ่มตัวแปรย่อยเป็นตัวแปรสังเกตนั้นสามารถเป็นตัวแทนปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ได้ และยืนยันได้ว่าการวัดภายใต้ตัวแปรย่อยทั้ง 7 กลุ่มในการวิจัยด้วยแบบสอบถามคุณภาพที่มีความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ พบว่า หมวด 2 การยกเว้น ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 สามารถอธิบายกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ได้ต่ำที่สุด โดยอธิบายได้ร้อยละ 3 อธิบายได้ว่า หมวด 2 การยกเว้น มีความเที่ยงในการวัดกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ได้น้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ไม่ควรมีการยกเว้นให้บุคคลบางประเภทไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการกองทัพอากาศตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

2.2 ปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม วัดได้จากกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ 3 องค์ประกอบหลัก คือ การฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน โดยตัวแปรกระบวนการฝึกอบรมเป็นตัวแปรแฝงที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การจัดกลุ่มตัวแปรย่อยสามารถเป็นตัวแทนของปัจจัยกระบวนการฝึกอบรมได้ พบว่า ตัวแปรแฝงกระบวนการฝึกอบรม ที่มี 3 ตัวแปรสังเกตได้ มีความเหมาะสม และเมื่อตรวจสอบความกลมกลืนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความกลมกลืนกับโมเดลในระดับดีมาก การทดสอบทางสถิติของโมเดลวัดตัวแปรกระบวนการฝึกอบรม พบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืนดี ที่ $\text{Chi-square} = 0, p = 1.00$ อธิบายได้ว่าการศึกษาคำแปรนี้ผ่านแบบสอบถามคุณภาพที่มีความตรงเชิงโครงสร้างเหมาะสมสอดคล้องกับหลักทางทฤษฎี และพบว่า การฝึกอบรมวิชาทหารสามารถอธิบายกระบวนการฝึกอบรมได้สูงที่สุด คือ .57 อธิบายได้ว่า การฝึกอบรมวิชาทหาร มีความเที่ยงในการวัดกระบวนการฝึกอบรมได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก การฝึกอบรมวิชาทหารเป็นหลักสูตรหลักที่กองทัพบกให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศทุกคนได้ฝึกอย่างเข้มงวดกวดขัน เพื่อให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมทหาร มีความซื่อมั่น

และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

2.3 ปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม วัดจากกลุ่มตัวแปรสังเกตได้

4 องค์ประกอบหลัก คือ ความจงรักภักดี ความเสียสละ ทศนต่อการเป็นทหาร และการขบถนักราชการทหาร โดยตัวแปรคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมเป็นตัวแปรแฝงที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การจัดกลุ่มตัวแปรย่อยสามารถเป็นตัวแทนของปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมได้ พบว่า ตัวแปรแฝงคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ซึ่งมี 4 ตัวแปรสังเกตได้ มีความเหมาะสมสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ตัวแปร คือ ความจงรักภักดี ความเสียสละ และทศนคติต่อการเป็นทหาร สำหรับตัวแปรสังเกตได้การขบถนักราชการทหาร น้ำหนักองค์ประกอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงถูกตัดออกจากโมเดลการวัด และเมื่อตรวจสอบความกลมกลืนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่ามีความกลมกลืนกับโมเดลในระดับดีมาก การทดสอบทางสถิติของ โมเดลวัดตัวแปรคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม พบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืนดี ที่ $\text{Chi-square} = 0, p = 1.00$ อธิบายได้ว่าการศึกษาตัวแปรนี้ผ่านแบบสอบถามคุณภาพที่มีควาตรงเชิงโครงสร้าง เหมาะสมสอดคล้องกับหลักทางทฤษฎี และปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม เป็นผลผลิต (Output) ตามแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) ของแกรงเจอร์ และแทกการ์ด (Granger, 1971, pp. 120-127; Taggart & Robey, 1980, p. 16) และพบว่าความจงรักภักดี สามารถอธิบายคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมได้มากที่สุด คือ .51 อธิบายได้ว่าความจงรักภักดีมีความเกี่ยวข้องในการวัดคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีความเชื่อว่าการเป็นทหารเป็นหน้าที่ของชายไทยทุกคน เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความรักชาติ ทำให้มีความเคารพ ยึดมั่นและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างสูง และถือว่าการเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นการตอบแทนอันยิ่งใหญ่เพื่อประเทศชาติ

2.4 ปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหาร วัดได้จากกลุ่มตัวแปรสังเกตได้

3 องค์ประกอบหลัก คือ สวัสดิการและค่าตอบแทน การปกครองบังคับบัญชา และสภาพของงาน โดยตัวแปรความพึงพอใจในการเป็นทหารเป็นตัวแปรแฝงที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การจัดกลุ่มตัวแปรย่อยสามารถเป็นตัวแทนของปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหารได้ พบว่าตัวแปรแฝง ความพึงพอใจในการเป็นทหาร ที่มี 3 ตัวแปรสังเกตได้ มีความเหมาะสมสอดคล้อง และเมื่อตรวจสอบความกลมกลืนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่ามีความกลมกลืนกับโมเดลในระดับดีมาก การทดสอบทางสถิติของ โมเดลวัดตัวแปรความพึงพอใจในการเป็นทหาร พบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืนดี ที่ $\text{Chi-square} = 0, p = 1.00$ อธิบายได้ว่าการศึกษาคำแปรนี้

ผ่านแบบสอบถามคุณภาพที่มีความตรงเชิงโครงสร้าง เหมาะสมสอดคล้องกับหลักทางทฤษฎี และปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหาร เป็นผลผลิต (Output) ตามแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) ของ แกรงเกอร์และแทกการ์ด (Granger, 1971, pp. 120-127; Taggart & Daniel, 1980, p. 16) และพบว่า การปกครองบังคับบัญชา สามารถอธิบายความพึงพอใจในการเป็นทหารได้มากที่สุด คือ .51 อธิบายได้ว่า การปกครองบังคับบัญชา มีความเกี่ยวข้องในการวัดความพึงพอใจในการเป็นทหารได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก การที่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศได้รับการปกครองบังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรม ได้รับการดูแลเอาใจใส่ทุกข์ สุข จากผู้บังคับบัญชาทุกระดับอย่างสม่ำเสมอด้วยความยุติธรรม ทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีความพึงพอใจในการเป็นทหารอยู่รับใช้ราชการจนครบกำหนดปลด 2 ปีโดยไม่ขาดหนีราชการทหาร หรือขอลดระยะเวลาการรับราชการด้วยการใช้สิทธิการปลดก่อนวุฒิ

2.5 ปัจจัยผลกระทบทางสังคม วัดได้จากกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ 4 องค์ประกอบหลัก คือ โอกาสในการประกอบอาชีพ ภาวะในการดำรงชีวิต การถ่ายทอดคุณลักษณะทหารสู่ครอบครัว และสังคม และ โอกาสในการรับราชการทหาร โดยตัวแปรผลกระทบทางสังคมเป็นตัวแปรแฝงที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การจัดกลุ่มตัวแปรย่อยสามารถเป็นตัวแทนของปัจจัยผลกระทบทางสังคมได้ พบว่า ตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการเป็นทหาร ที่มี 4 ตัวแปรสังเกตได้ มีความเหมาะสมสอดคล้อง และเมื่อตรวจสอบความกลมกลืนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความกลมกลืนกับ โมเดลในระดับดีมาก การทดสอบทางสถิติของ โมเดลวัดตัวแปรความพึงพอใจในการเป็นทหาร พบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืนดี ที่ $\text{Chi-square} = 3.91, p = 0.14$ อธิบายได้ว่าการศึกษาด้วยแบบสอบถามคุณภาพที่มีความตรงเชิงโครงสร้าง เหมาะสมสอดคล้องกับหลักทางทฤษฎี และปัจจัยความผลกระทบทางสังคม เป็นประสิทธิผล (Outcome) ตามแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) ของ แกรงเกอร์และแทกการ์ด (Granger, 1971, pp. 120-127; Taggart & Daniel, 1980, p. 16) และพบว่า การถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม สามารถอธิบายผลกระทบทางสังคมได้สูงที่สุดคือ .72 อธิบายได้ว่า การถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม มีความเกี่ยวข้องในการวัดผลกระทบทางสังคมได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก การเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศมี โอกาสได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติไม่กระทำความผิดกฎหมายหรือถูกระเบียบข้อบังคับของบ้านเมือง ทำให้ประสบผลสำเร็จในการดำรงชีวิต เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม และสามารถเป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนาความเจริญของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศได้รับการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่กองทัพบกให้ เปลี่ยนจากบุคคลพลเรือน เป็นทหารที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ

เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

3. ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย แสดงให้เห็นว่า กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ของข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นไปในแนวทางเดียวกับ โมเดลสมมติฐาน แต่การทดสอบครั้งแรกของ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ยังไม่มีความกลมกลืนกันดี ผู้วิจัยทำการปรับรูปแบบที่เหมาะสมกับข้อมูล เชิงประจักษ์มากที่สุด และตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกไป ได้แก่ เส้นทางอิทธิพล ทางตรงจากปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไปยังปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และไปยังความพึงพอใจในการเป็นทหาร เส้นทางอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม ไปยังปัจจัยผลกระทบทางสังคม และ เส้นทางอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ไปยังปัจจัยความพึงพอใจ ในการเป็นทหาร ดังแสดงในภาพที่ 15 (หน้า 138) ที่ค่า $GFI = 0.94$ ทั้ง ๆ ที่การทดสอบ ความกลมกลืนของโมเดลการวัดแต่ละตัวแปรมีความกลมกลืนดีมาก ดังรายละเอียด 2.1 – 2.5

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการ กองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย พบว่า

4.1 กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลกระทบทางสังคม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลกระทบทางสังคม ผ่านกระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร แสดงว่า ผลกระทบทางสังคม มีความสัมพันธ์โดยอ้อมกับปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ผ่านกระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหาร หลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร อธิบายได้ว่า การได้มาซึ่งทหาร กองประจำการกองทัพอากาศโดยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการ ทหาร พ.ศ. 2497 ยังไม่ส่งผลต่อผลกระทบทางสังคม ต่อเมื่อทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ได้รับการฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน ทำให้มีคุณลักษณะ ทหารหลังการฝึกอบรมเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่พร้อมด้วยความจงรักภักดี ความเสียสละ และทัศนคติที่ดีต่อการเป็นทหาร และมีความพึงพอใจในการเป็นทหาร โดยได้รับ สวัสดิการและค่าตอบแทน ได้รับการปกครองบังคับบัญชาจากผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น และ ได้รับการมอบหมายหน้าที่การงาน สามารถทำให้ทหารมีโอกาสในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะ

ในการดำรงชีวิต สามารถการถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการ

ดังนั้น กระบวนการเกณฑ์ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ จะประสบผลสำเร็จได้ ในขั้นตอนปฏิบัติ จึงมีเพียงให้ความสำคัญกับกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ที่เป็นกระบวนการซึ่งให้ได้มาซึ่งทหารกองประจำการกองทัพอากาศตามกฎหมาย เท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงการคงไว้ของทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ได้รับการเกณฑ์ (คัดเลือก) เข้ามา จนครบวาระการปลด ในระยะเวลา 2 ปีด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการให้การฝึกอบรมอย่างครบถ้วนและจริงจัง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง การให้สวัสดิการและค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามสิทธิที่ทางราชการกำหนดให้ การดูแลเอาใจใส่ การปกครองบังคับบัญชาที่เป็นธรรม การมอบหมายภาระงานอย่างพอเหมาะและเหมาะสมกับความสามารถ มีเวลาพักผ่อนตามสมควร ไม่เคร่งครัดจนเกินไป เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณลักษณะทหาร ที่พร้อมไปด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความเสียสละพร้อมที่จะเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อประเทศชาติได้ มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นทหาร อยู่รับราชการทหารจนครบวาระการปลด ในระยะเวลา 2 ปี โดยไม่ขอยกผันผันด้วยกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น เช่น การปลดคุณสมบัติพิเศษ โดยการนำวุฒิทางการศึกษามาลดระยะเวลารับราชการลงทำให้เกิดปัญหาให้กับกองทัพไทย เพราะการขอปลดคุณสมบัติจะส่งผลเสียต่อการจัดสรรงบประมาณของกองทัพ ถ้ากองทัพรับทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีระยะเวลารับราชการ 6 เดือน - 1 ปี เข้ามามาก กองทัพต้องสูญเสียงบประมาณในการจัดซื้อเสื้อผ้า อาหารภัณฑ์ ตลอดจนเบี้ยเลี้ยง เงินเดือน เป็นจำนวน 1 แสนกว่าบาทต่อคน แต่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศเหล่านั้นไม่สามารถอยู่ช่วยทำงานให้กองทัพได้ มาอยู่แค่ 6 เดือน - 1 ปี ก็ปลดไป (ยุทธนา สุภกุลจันทร์, 2551, หน้า 34) เป็นต้น และเมื่อทหารปลดประจำการไปแล้ว สามารถปรับใช้และถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในระหว่างประจำการสู่ครอบครัวและสังคม มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดี ได้รับการยอมรับจากสังคมให้เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนและสังคมของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาของประเทศที่ดีขึ้นต่อไปด้วย

ทั้งนี้ สภาพปัจจุบันประเทศไทยไม่ประสบปัญหาภาวะภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ หรือการมีสงครามขนาดใหญ่ ดังนั้นการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารเข้ากองประจำการ ไม่ใช่สำรองไว้เพื่อการรบเพียงอย่างเดียว หากแต่คัดเลือกเข้ามาตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ที่กำหนดให้ชายไทยทุกคนมีหน้าที่ต้องรับราชการทหาร และเมื่อกำลังพลอยู่ระหว่างประจำการ จะได้รับการฝึกอบรมวิชาทหารและวิชาการ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ เป็นบุคคลที่มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ หลังปลดประจำการแล้วสามารถนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์

จากการเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ไปใช้ในการดำรงชีวิตจนประสบความสำเร็จทั้งในด้าน โอกาสในการทำงาน และการใช้ชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่ากองทัพเป็นสถาบันที่ผลิตบุคคลที่มีคุณภาพให้แก่สังคม และประเทศ

4.2 กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกระบวนการฝึกอบรม คุณลักษณะทหาร หลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีอิทธิพลทางตรงต่อกระบวนการฝึกอบรม และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร ผ่านกระบวนการฝึกอบรม แสดงว่า ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ได้รับการเกณฑ์ (คัดเลือก) ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เข้าประจำการแล้วต้องได้รับการฝึกอบรมตามที่กองทัพอากาศจัดให้ทุกคน แต่กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ที่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านกระบวนการฝึกอบรม ไปยังคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร แสดงว่า กระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่สามารถทำให้ได้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่กองทัพอากาศต้องการ จนกว่าทหารที่ผ่านการเกณฑ์ (คัดเลือก) เข้ามาประจำการและได้รับการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่กองทัพอากาศจัดให้ จึงจะทำให้ได้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ เปลี่ยนจากบุคคลพลเรือนเป็นทหารที่มีคุณลักษณะทหารที่ดี และมีความพึงพอใจในการเป็นทหาร ที่พร้อมไปด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ที่มีความพอใจต่อสวัสดิการต่าง ๆ ที่กองทัพอากาศจัดให้ ได้แก่ เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และสวัสดิการอื่น ๆ เป็นต้น มีความพึงพอใจและยอมรับการปกครองบังคับบัญชาตามแบบธรรมเนียมทหาร และยินดีที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจและเต็มศักยภาพ

ทั้งนี้ การพัฒนาบุคลากรหรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารและการดำเนินงานขององค์กรและสังคมอย่างมาก ถ้าการพัฒนาบุคลากรหรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะหมายรวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งมวลอันอาจได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาให้ทุกคนทุกระดับได้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และทัศนคติอันพึงปรารถนาของสังคมและประเทศชาติ รวมทั้ง การฝึกอบรม การสอนงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียน หรือแม้แต่กระบวนการในการพัฒนาตนเองด้วย

ซึ่งกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ทำให้ได้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีพื้นฐานที่แตกต่างกันทั้งวิถีการดำเนินชีวิต คุณวุฒิ และฐานะทางสังคม เป็นต้น และเมื่อกองทัพอากาศได้ให้การฝึกอบรมทั้งด้านวิชาทหารและวิชาการ ให้การขัดเกลาในด้านพฤติกรรม และทัศนคติ จนทำให้ได้คุณลักษณะของทหารที่พึงประสงค์ของกองทัพอากาศ มีความจงรักภักดี มีความเสียสละ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นทหาร มีความพึงพอใจต่อสวัสดิการต่าง ๆ ที่กองทัพอากาศจัดให้ ถึงแม้จะไม่พอเพียงหรือสะดวกสบายกว่าก่อนการเข้ามาเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศ มีความพอใจในการปกครองบังคับบัญชา และภาระงานที่ได้รับมอบหมาย จนสามารถอยู่รับราชการครบ 2 ปี โดยไม่ขาดหนีราชการทหารหรือขอลดระยะเวลารับราชการ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยกระบวนการอบรมประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของกองทัพอากาศ

4.3 กระบวนการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลกระทบทางสังคม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ กระบวนการฝึกอบรมไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลกระทบทางสังคม ผ่านคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร แสดงว่า การฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน ที่กองทัพอากาศจัดให้แก่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศระหว่างประจำการ ไม่ได้ทำให้ทหารมีโอกาสในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการทหาร แต่กระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร แสดงว่า เมื่อทหารกองประจำการกองทัพอากาศผ่านกระบวนการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่กองทัพอากาศจัดให้ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน โดยได้รับการฝึกอย่างจริงจัง ครบตามหลักสูตร ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนบุคลิกลักษณะจากบุคคลพลเรือนมาเป็นทหารที่มีคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม พร้อมด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ยินดีที่จะเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องประเทศไทย และมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นทหาร อยู่รับใช้ราชการทหารจนครบกำหนดปลดประจำการในระยะเวลา 2 ปี และมีความพึงพอใจในการเป็นทหาร พึงพอใจต่อสวัสดิการและค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่กองทัพอากาศจัดให้ ได้แก่ เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ถึงแม้ว่าสำหรับทหารบางคน เงินเดือน เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับระหว่างประจำการจะไม่เพียงพอต่อการดูแลตนเองและครอบครัวก็ตาม ขอมรับและพอใจต่อการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาในระบบธรรมเนียมทหาร และยินดีปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างสมบูรณ์ สามารถทำให้ทหารเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิตที่สูงขึ้น มีโอกาสในการประกอบอาชีพตาม

ที่ต้องการมากขึ้น รวมทั้งสามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการทหาร สอดคล้องกับหลักในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหาร กองประจำการกองทัพอากาศ ที่ได้คำนึงถึงหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538) 1) การขยายโอกาสทางการศึกษากล่าวคือการพัฒนาใด ๆ ก็ตาม หากบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีพื้นฐานการศึกษาคือเชื่อว่าจะประสบผลสำเร็จ เพราะถือว่าการศึกษาคือตัวชี้วัดอันหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล จากข้อมูลเบื้องต้นจะเห็นว่าทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันไป ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศให้ได้รับ โอกาสอย่างทั่วถึง 2) การพัฒนาคุณภาพทรัพยากรทหาร กล่าวคือ กองทัพจะมีคุณภาพ ได้ย่อมต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลดังกล่าวมาแล้วเข้ามาเป็นองค์ประกอบ ซึ่งต้องเป็นองค์ประกอบที่ดีและมีความพร้อมในทุก ๆ ด้านและการจะพัฒนาให้เกิดขึ้นตามนั้นได้ มีความเชื่อว่าระบบการศึกษานอกโรงเรียน น่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่งที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัยได้เป็นอย่างดี 3) การสร้าง ค่านิยมให้ประชาชนเข้ามาเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศ กล่าวคือในอดีตที่ผ่านมาเมื่อถึง เวลาที่จะมีการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ประชาชนส่วนใหญ่เกิด ความคิดและเข้าใจว่าเป็นเรื่องที่ลำบาก โดยเฉพาะการจะต้องนำมาฝึกวิชาทหาร ไม่มีโอกาสพัฒนา ตนเอง เสียสิทธิและโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพของตนเองตลอดระยะเวลา 2 ปี ในอนาคตข้างหน้า หากนำยุทธวิธีทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเข้าร่วมดำเนินการจะสามารถช่วยยกระดับ พื้นฐานการศึกษาให้มีอรรถิพติดตัวเมื่อปลดจากกองประจำการแล้ว เพราะถือว่าสถาบันทหารจากแต่ ละเหล่าทัพ คือ โรงเรียนของประชาชนอีกแห่งหนึ่ง และ 4) การสร้างผู้นำชุมชนที่มีคุณภาพ ในท้องถิ่น กล่าวคือในอนาคตหากยอมรับว่าสถาบันทหารจากเหล่าทัพคือ โรงเรียนของประชาชน ที่อาศัยระบบการศึกษานอกโรงเรียน ย่อมช่วยขัดเกลาและปลูกฝังให้บุคคลเหล่านี้ เป็นบุคคลที่มี ความรู้ ความสามารถรวมทั้งวิชาการทหารในแง่ของควมมีจิตสำนึกที่ดี ความมีระเบียบ วินัย ความมีอุดมการณ์ เมื่อปลดจากประจำการแล้วมีความเชื่อว่าทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้จะสามารถ ทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น ๆ ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธงชัย โอสดหงษ์ (2543) ที่พบว่า ทหารกอง ประจำการกองทัพอากาศส่วนมาก (ร้อยละ 98.1) มีความคาดหวังในด้านการดำเนินชีวิตในสังคม ในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติ จะไม่กระทำความผิดกฎหมายบ้านเมือง จะเป็นผู้นำชุมชนใน การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งล้วนเป็นความคาดหวังที่จะได้รับในเรื่องของเกียรติ ศักดิ์ศรี การเป็นคนดี เป็น ผู้นำในสังคม เนื่องจากทหารมีความรู้สึก ว่า เมื่อเข้ามาเป็นทหารแล้วย่อมมีเกียรติ ศักดิ์ศรี และได้รับ

การยอมรับจากสังคม และผลการวิจัยของ ทนงศักดิ์ ตูวินันท์ (2543) ที่พบว่า กองทัพควรลดจำนวน การรับสมัครบุคคลพลเรือนเข้าเรียนใน โรงเรียนนายสิบ และ โรงเรียนจ่าอากาศ โดยเพิ่มจำนวน ที่คัดเลือกจากทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีคุณสมบัติครบถ้วน และมีความเหมาะสม ให้มากขึ้นตามลำดับจนสามารถรับบุคคลพลเรือนได้ทั้งหมด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ชัย อัมอักษร (2547) ที่พบว่า ความพึงพอใจในการสมัครรับราชการต่อของทหารกอง ประจำการกองทัพอากาศ ที่มีความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ทหารกองประจำการกองทัพอากาศควรมี โอกาสที่จะเข้าเป็นนักเรียนนายสิบสูงกว่าพลเรือน

ทั้งนี้ การที่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ปลดประจำการแล้ว มีโอกาส ในการประกอบอาชีพ มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสในการรับราชการทหาร ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ คุณลักษณะของทหารเองหลังจากการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการเป็นทหาร และขึ้นอยู่กับ ว่าทหารมีความคาดหวังในสิ่งที่จะได้รับการเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศเท่าใด ซึ่งตามแนวคิดทฤษฎีความคาดหวัง คือ ความต้องการ ความมุ่งมั่น หรือการคาดการณ์ของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้กระทำตามสิทธิหรือหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ที่ถูกต้องโดยมีมาตรฐานของคนเป็นเครื่องวัด ซึ่งการประเมินค่าของแต่ละคนที่มีต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่งชนิดเดียวกันก็อาจแตกต่างกันได้โดยความคาดหวังของบุคคลจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ที่ผ่านมาระดับผลงานที่บุคคลกำหนด หรือคาดหมายว่าจะทำได้ ผลตอบแทนหรือ ความพอใจที่จะได้ และ โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนนั้น และตามทฤษฎีความคาดหวังของ วรูม (Vroom, 1970, pp. 91-103) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญของความคาดหวังคือ (1) ความพึงพอใจ (2) สื่อ เครื่องมือ วิธีการที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจ และ (3) ความคาดหวังในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคล มีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้น จึงต้องพยายามกระทำด้วยวิธีใด วิธีหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลก็ จะได้รับความพึงพอใจ และขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ และตามแนวคิดของ บันดูรา (Bandura, 1986, pp. 84 - 85) ที่ได้เสนอลักษณะความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของ บุคคลเป็น 3 มิติ กล่าวคือ ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของคนจะแตกต่างกันในแต่ละ บุคคลในการกระทำพฤติกรรมหนึ่ง อาจจะแผ่ขยายจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่สถานการณ์อื่น ในปริมาณที่แตกต่างกันได้ และความสามารถของคนมีความเข้มข้นจะทำให้ความคาดหวัง เกี่ยวกับความสามารถของคนลดน้อยลงแต่ถ้ามีความเข้มหรือความมั่นใจมากบุคคลจะมี ความบากบั่น มานะพยายาม แม้ว่าจะประสบเหตุการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับความหวังบ้างก็ตาม การใช้ความพยายามและความมุ่งมั่นในการทำงาน ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล

นั่น เป็นตัวกำหนดว่าเขาจะต้องใช้ความพยายามมากเท่าไรจะต้องใช้ความมุมานะพยายามที่จะต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ หรือประสบการณ์ที่ไม่พึงพอใจไปอีกนานเท่าใดและการที่บุคคลใช้ความพยายาม และความมุมานะในการทำงานอย่างเต็มที่ตลอดเวลา เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำงานได้ประสบผลสำเร็จจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา ระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหมายว่าจะทำได้ ผลตอบแทนหรือความพอใจที่จะได้ โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนนั้น นอกจากนั้นความพึงพอใจในการเป็นทหาร ก็เป็นแรงจูงใจอันหนึ่งที่จะทำให้ความคาดหวังของทหารกองประจำการกองทัพอากาศเป็นจริงได้ ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการและค่าตอบแทน การปกครองบังคับบัญชา และสภาพของงาน หากทหารกองประจำการกองทัพอากาศยอมรับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่กองทัพอากาศจัดให้หรือปฏิบัติต่อทหาร และอยู่รับราชการทหารจนครบเวลาปลดประจำการเป็นเวลา 2 ปี ทหารก็จะประสบความสำเร็จมากบ้างน้อยบ้างตามที่ทหารคาดหวังไว้ มีผลกระทบทางสังคมที่ดี แต่อีกทางทหารไม่สามารถลดทอนยอมรับและขาดหนีราชการทหารไปก่อนก็จะไม่บรรลุความคาดหวัง และทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมที่ไม่ดีขึ้นได้

4.4 กระบวนการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ กระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม แสดงว่า ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ได้รับการฝึกอบรมในระหว่างประจำการ โดยการฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษา นอกโรงเรียน ตามที่กองทัพอากาศจัดให้ สามารถทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศปรับเปลี่ยนบุคลิกลักษณะทางบุคคลพลเรือนไปเป็นทหารที่มีคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมเป็นผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความเสียสละ และมีทัศนคติที่ดีในการเป็นทหาร โดยที่ทัศนคติหมายถึง การผสมผสานของความรู้สึนึกคิด ความเชื่อ ความเห็น ความรู้ และความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนใดคนหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งออกมาในรูปประเมินค่าอันอาจไปในทางยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ และความรู้สึกรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น ซึ่งทหารกองประจำการกองทัพอากาศได้รับการปลูกฝังและฝึกอบรมในระหว่างประจำการ สอดคล้องกับแนวคิด การฝึกวิชาทหาร ของ วอร์เรน (Warren, 1979, pp. 77 - 78) ที่กล่าวว่า “การฝึกอบรมคือ กระบวนการที่ก่อให้เกิดความรู้ เกิดทักษะ และทัศนคติ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะซึ่งมีความจำเป็นในการที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์การ ทั้งนี้โดยจะต้องมีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเป็นที่ต้องการขององค์การขึ้นในตัวของผู้ผ่านการอบรม” และการฝึกอบรมวิชาชีพ ตามแนวคิดของ บีช (Beach, 1985, p. 110) ที่กล่าวว่า “การฝึกอบรมคือ กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ และ

มีความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้คนได้รู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในทางที่ต้องการ”

ทั้งนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่ากระบวนการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่กองทัพอากาศจัดให้ทหารกองประจำการ ระหว่างประจำการ สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของทหารกองประจำการกองทัพอากาศต่อการรับราชการทหาร ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งการยอมรับและปฏิเสธ หากกำลังพลเหล่านี้ยอมรับการปฏิบัติของกองทัพ กองทัพก็จะได้กำลังพลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงภารกิจของกองทัพให้สำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายได้ในทางตรงกันข้าม หากกำลังพลเหล่านี้ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับการปฏิบัติของกองทัพ ก็จะทำให้กองทัพสูญเสียกำลังพลจากการขาดหนีราชการได้ ส่งผลให้กองทัพมีกำลังพลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติการกิจของหน่วย เช่น กำลังพลไม่เพียงพอเข้าเวรรักษาการณ์หรือปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยที่มีจำนวนทหารขาดหนีราชการมาก ทำให้ขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจของหน่วยต่ำลง อาจเป็นตัวอย่างให้ทหารที่ไม่เคยคิดหนีหาโอกาสหลบหนีบ้าง และ ก่อให้เกิดการเสียขวัญเพราะทหารที่เหลืออยู่จะต้องทำงานเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่การขาดหนีราชการทหารก็เกิดผลเสียต่อตัวทหารเอง กลายเป็นบุคคลที่มีคดีติดตัวต้องหลบหนีอยู่ตลอดเวลาโดยไม่กล้าปรากฏตัวในที่เปิดเผย บางรายถึงกับต้องทิ้งถิ่นที่อยู่อาศัย ต้องพลัดพรากจากครอบครัวไปก่อให้เกิดความทุกข์ยากแก่ตนเองและครอบครัว ในกรณีที่ถูกจับกุมฟ้องศาลและต้องโทษจำคุก เมื่อพ้นคดีมาแล้วก็เป็นผู้ที่มีประวัติการต้องโทษติดตัวมักจะเป็นที่รังเกียจของสังคม ไม่สามารถสมัครเข้ารับราชการ หรือทำงานบางอย่างได้ เพราะเป็นผู้ที่เคยมีประวัติการต้องโทษคดีซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความประพฤติเสียหาย

4.5 คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลกระทบทางสังคม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม แสดงว่า เมื่อทหารกองประจำการกองทัพอากาศได้เข้าประจำการ และได้รับการฝึกอบรมจนเกิดคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมที่พึงประสงค์ตามความต้องการของทางราชการ อันประกอบด้วยความเป็นบุคคลที่มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความเสียสละ อุทิศเวลาและแสดงความกล้าหาญ โดยไม่คำนึงถึงเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และมีทัศนคติต่อการเป็นทหารในทางบวก เมื่อปลดประจำการแล้วทำให้ทหารเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับของสังคม สามารถมีโอกาสนในการประกอบอาชีพมากขึ้น มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิตสูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความสามารถในการถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และมีโอกาสใน

การรับราชการทหารมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมเป็นไปในทางลบ ก็จะก่อให้เกิดผลลบต่อผลกระทบทางสังคมเช่นกัน และ โดยเฉพาะเรื่องความจงรักภักดีที่สามารถอธิบายคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมได้มากที่สุด และเมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า ความจงรักภักดีมีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดพฤติกรรมสู่ครอบครัวและสังคมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง สอดคล้องกับ ลี (Lee, 1980, pp. 24 - 25) ที่กล่าวว่า ความจงรักภักดี หมายถึง การเชื่อฟัง การแสดงความรักความภักดีด้วยความเคารพ การซื่อสัตย์ การทำตามหน้าที่ และการให้การสนับสนุน โดยเชื่อกันว่า พนักงานที่มีความจงรักภักดีจะเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการผลิต และอุทิศตนเพื่อเป้าหมายขององค์กร มีความเต็มใจ และยินดีจะกระทำความต้องการขององค์กรมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ขอมรับการตัดสินใจในการบริหารจัดการแม้ว่าจะเป็นเพียงคำพูดก็ตาม และจะไม่ละทิ้งหรือหยุดงานเมื่อเหตุการณ์คับขันเกิดขึ้น สิ่งที่คนจะให้ความจงรักภักดีได้นั้นเป็นได้เกือบหมดทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นคนอื่น กลุ่มบุคคล สถาบัน ความคิด หรืออะไรก็ตามที่สามารถก่อให้เกิดผลได้ ความจงรักภักดีของพนักงานมองได้ว่าเป็นทัศนคติที่กลุ่มพนักงานกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีต่อองค์การ ซึ่งระดับความจงรักภักดีมีส่วนเกี่ยวข้องกับระดับความผูกพัน และความเต็มใจในการอุทิศความต้องการของตน หรือความต้องการของกลุ่มเพื่อความต้องการขององค์กร อย่างไรก็ตามระดับความจงรักภักดีของแต่ละบุคคลแปรเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ และคุณค่าที่เขายึดถืออยู่ต่อสิ่งนั้น ๆ และเป้าหมายหลักของผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อองค์การ คือ ความมีโอกาสดำเนินงาน การมีสิทธิโต้แย้งหรือคัดค้าน ความก้าวหน้าในการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน ที่ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะปฏิบัติงานอย่างหลากหลายได้ (Touretzky, 1997, p. 36)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ อภิสิทธิ์ บุศยารัสมิ (2542) ที่พบว่า คุณภาพการเรียน ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนนำไปใช้ในเรื่องการทำงานร่วมกับคนอื่น ได้ดีอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ลัดดา มะลิตอง (2540, หน้า 110 - 111) ที่ได้วิจัยถึงเหตุผลในการตัดสินใจเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภททางไกลของทหารกองประจำการกองทัพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นเหตุผลด้านส่วนตัว เช่น ต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ เพิ่มขึ้น เหตุผลด้านสังคม เช่น ต้องการให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสังคมและเหตุผลด้านอาชีพ เช่น ต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปหางานทำใหม่

ทั้งนี้ การที่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศได้เข้าประจำการ เปลี่ยนจากบุคคลพลเรือนเป็นทหาร ได้รับการฝึกอบรมและขัดเกลาทางสังคมจนเป็นกำลังพลที่พึงประสงค์ของกองทัพบก ซึ่งกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เป็นการได้รับการอบรมตามความสำคัญและจำเป็น

เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการแสดง “บทบาท” ของเอชซีโอนิ (Etzioni, 1975, p. 245) และกระบวนการขัดเกลาทางสังคมดังกล่าว มีความสำคัญอย่างมากที่ทำให้สมาชิกเกิดภาวะผูกพันต่อสังคมในแง่การยึดถือคุณค่าของสังคมนั้นและแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการดำเนินบทบาทตามความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของกระบวนการว่าจะสามารถขัดเกลาและอบรมให้สมาชิกเรียนรู้และยอมรับต่อระบบจนถือเป็นความรับผิดชอบที่จะนำเอาคุณค่าและความคาดหวังต่อบทบาทนั้นมาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ตนเองพึงพอใจ (Cuff & Payne, 1984, pp. 46 - 47)

4.6 กระบวนการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเป็นทหาร

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ กระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการเป็นทหาร แสดงว่าการฝึกอบรมที่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศได้รับ อันได้แก่การฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน สามารถทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่อยู่ในระหว่างประจำการมีความพึงพอใจในสวัสดิการและค่าตอบแทนที่กองทัพอากาศจัดให้ ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร ที่พักอาศัย และสวัสดิการอื่น ๆ มีเวลาส่วนตัวและพักผ่อนอย่างเพียงพอ ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชา การได้รับการดูแลทุกข์สุขอย่างสม่ำเสมอของผู้บังคับบัญชาระดับสูง การให้ความใกล้ชิดและปกครองบังคับบัญชาด้วยความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชาระดับล่าง รวมทั้งการได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงและระดับล่างเสมอ รวมทั้งความพึงพอใจในสภาพของงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสมและถูกต้อง และการได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา ในการสนับสนุนความคิดเห็นหรือวิธีการใหม่ ๆ ที่ทหารเสนอ มีผลทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น มีขวัญและกำลังใจในการอยู่รับราชการ สอดคล้อง ทายาท ศรีปลั่ง (2547, หน้า 66) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้พนักงานอยู่กับองค์กร โดยไม่ยอมไปไหน ปัจจัยแรกคือ การเจริญเติบโต และพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพของตนเองภายในองค์กร รวมถึงโอกาสในการฝึกอบรมต่าง ๆ ให้ตนเองมีความสามารถมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของไอเซนเบอร์ก (Eisenberg, 1990, pp. 51 - 59) ที่พบว่า การที่ข้าราชการได้รับผลตอบแทนที่เขาารู้สึกว่ามีความยุติธรรมเหมาะสมทำให้เขารู้สึกพึงพอใจต้องการปฏิบัติงานในหน่วยต่อไป นอกจากนั้นจากทฤษฎีการจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1968, pp. 53 - 62) ก็ยังได้กล่าวถึงปัจจัยด้านรายได้ว่าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกไม่พึงพอใจในงาน นั่นคือถ้าผู้ปฏิบัติงานได้รับรายได้ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เพียงพอก็เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจในการทำงานได้ และจากการวิจัยของ ฟูกามิ และ ลาร์สัน (Fukami & Larson, 1984) ที่พบว่า การที่พนักงานมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บังคับบัญชาทำให้พนักงานที่ความผูกพันต่อองค์กรสูง

นอกจากนั้น จากการศึกษาของ สดพร ชื่อนั้น (2547, หน้า 38 - 39) ที่พบว่า ประโยชน์ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ก่อให้เกิดผลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผลต่อนโยบายของรัฐบาล การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการกองทัพอากาศ เป็นการดำเนินงานที่สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในด้านความมั่นคง ที่มุ่งเน้นปรับปรุงบทบาทของกองทัพให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ผลต่อเศรษฐกิจ โดยภาพรวม การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการกองทัพอากาศ นับเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ช่วยลดค่าครองชีพในชีวิตประจำวันของแต่ละครอบครัว ส่งเสริมให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศ มีอาชีพเสริมหรืออาชีพหลักเมื่อปลดประจำการแล้ว ตลอดจนส่งเสริมการลดภาวะการว่างงานให้กับทหารกองประจำการกองทัพอากาศเมื่อปลดไปแล้ว ผลต่อการเงินและงบประมาณของประเทศ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการกองทัพอากาศ โดยใช้ระบบของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่ประหยัด ทั้งในด้านงบประมาณ การลงทุนของรัฐ และระยะเวลาแต่สามารถให้ผลการเรียนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และผลทางสังคมและการเมือง การจัดการศึกษาให้กับทหารกองประจำการกองทัพอากาศโดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียน นับเป็นการพัฒนาประชาชนที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้นำชุมชนที่มีคุณภาพเมื่อปลดประจำการแล้ว รวมทั้งเป็นการยกระดับความรู้พื้นฐานทางด้านสายสามัญ และเสริมความรู้ทางด้านอาชีพให้กับทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนเป็นขวัญกำลังใจและสวัสดิการแก่บุคลากรทางด้านทหารทุกระดับ อีกทั้งช่วยลดปัญหาอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น

ทั้งนี้ ความพึงพอใจจะไม่เกิดขึ้นถ้าบุคคลที่ทำงานนั้นไม่ได้รับสิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม และประสิทธิภาพในการทำงานนั้นเป็นผลมาจากความสามารถและลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของบุคคล ประกอบกับการฝึกอบรมตามกระบวนการที่ถูกต้อง นอกจากนี้ประสิทธิภาพในการทำงานยังเกี่ยวข้องกับสิ่งตอบแทนและค่าจ้าง ดังนั้น การบริหารค่าจ้างแรงงาน ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งการบริหารค่าจ้างที่ดีจะทำให้คนงานรับรู้ว่ายุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม จะเห็นว่า การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งที่เป็นปัจจัยที่มีอยู่ในหน่วยงานและปัจจัยที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ดังนั้น กองทัพอากาศจึงควรให้ความสำคัญกับกระบวนการฝึกอบรมอย่างจริงจังและชัดเจน โดยเฉพาะ

การฝึกอบรมวิชาทหาร ซึ่งเป็นวิชาที่จะช่วยขัดเกลาบุคคลพลเรือนให้เป็นทหารที่พร้อมไปด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของทางราชการทหาร สังคม และประเทศ

4.7 ความพึงพอใจในการเป็นทหารมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลกระทบทางสังคม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ ความพึงพอใจในการเป็นทหารมีอิทธิพลทางตรงต่อผลกระทบทางสังคม แสดงว่า ความพึงพอใจของทหารกองประจำการกองทัพอากาศในระหว่างประจำการต่อสวัสดิการและค่าตอบแทนที่กองทัพอากาศจัดให้ ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่พักอาศัย และสวัสดิการอื่น ๆ มีเวลาส่วนตัว และพักผ่อนอย่างเพียงพอ ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชา การได้รับการดูแลทุกข์สุขอย่างสม่ำเสมอของผู้บังคับบัญชาระดับสูง การให้ความใกล้ชิดและปกครองบังคับบัญชาด้วยความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชาระดับล่าง รวมทั้งการได้รับการยกย่องชมเชย จากผู้บังคับบัญชาระดับสูง และระดับล่างเสมอ นอกจากนั้นความพึงพอใจในสภาพของงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสมและถูกต้องมีผลทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น และได้รับขวัญและกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาเสมอ สามารถทำให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ปลดประจำการไปแล้ว มีโอกาสในการทำงานมากขึ้น โดยมีสมมุติประจำตัวทหารกองหนุน (สค.8) เป็นเครื่องยืนยันว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสายตาของผู้บริหารสถานประกอบการ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับระหว่างประจำการไปประกอบอาชีพได้ ประกอบกับการผ่านการเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศทำให้มีวุฒิภาวะในการดำรงชีวิต เป็นคนที่มีระเบียบวินัย มีคุณค่า และทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคม สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม โดยการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติ ไม่กระทำความผิดกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับของบ้านเมือง สามารถเป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนาความเจริญของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และมีโอกาสได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันจะนำไปสู่การมีโอกาสนับว่าในการรับราชการทหารและมีความก้าวหน้าในอาชีพทหารต่อไป อธิบายได้ว่า การที่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศมีความพึงพอใจต่อสวัสดิการและค่าตอบแทนที่กองทัพอากาศจัดให้ ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการปกครองบังคับบัญชา จากผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับสูงด้วยความเป็นธรรม และได้รับมอบหมายภาระงานที่พอเหมาะและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของทหารกองประจำการกองทัพอากาศแต่ละคน ส่งผลให้ทหารกองประจำการกองทัพอากาศอยู่รับราชการจนครบวาระการปลด หรือขาดหนีราชการ สอดคล้องกับแนวคิดความพึงพอใจของ ทอลแมน (Tallman, 1983, p. 25) ได้กล่าวถึงกระบวนการขัดเกลาทางสังคมว่า มนุษย์เป็นผู้แสวงหา

ความพึงพอใจและมนุษยสัมพันธ์ทางสังคมแสวงหาความพึงพอใจที่ให้ผลคุ้มค่าสูงสุด และขณะเดียวกันก็ลดค่าการเสี่ยงหรือค่าใช้จ่าย ค่าลงทุนให้น้อยที่สุด ความพึงพอใจจึงหมายถึง ระดับการได้รับการตอบสนองความปรารถนาในแง่นามธรรม ความพึงพอใจมักขึ้นอยู่กับ การเปรียบเทียบจากจุดเปรียบเทียบที่กลุ่มคน หรือที่ความสัมพันธ์กับตัวบุคคลนั้น และแนวคิดความพึงพอใจในการทำงานของ กิลเมอร์ (Gilmer, 1996, pp. 254 - 255) ที่กล่าวว่าความพึงพอใจในการทำงาน คือ ผลของทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้น ได้แก่ ความรู้สึก ความสำเร็จในผลงาน รู้สึกว่าได้รับการชดเชยและรู้สึกว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาไปในรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ พบว่าการปกครองบังคับบัญชา สามารถอธิบายปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหารสูงที่สุด แสดงว่าการที่ทหารได้รับการดูแลเอาใจใส่ปกครองบังคับบัญชาจากผู้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม ทหารก็จะอยู่รับราชการจนครบกำหนดปลดประจำการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยรัตน์ เจริญเจริญ (2538) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ในขั้นดีเป็นไปด้วยความอบอุ่น แต่เมื่อมีปัญหา มักไม่ไปปรึกษากับผู้บังคับบัญชา ซึ่งย่อมแสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชายังไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชามักใช้การปกครองแบบเจ้าขุนมูลนาย มีวินัยเป็นเครื่องกดขี่ความเป็นกันเองและความเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา ขาดความเอาใจใส่ต่อความเดือดร้อนของทหาร ผู้บังคับบัญชาบางคนชอบกล่าววาจาหยาบคาย คำทหาร หรือเปรียบเทียบกับคำหยาบ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดความเดือดร้อนขึ้นในด้านส่วนตัวหรือครอบครัว ทหารก็ไม่กล้าที่จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ทหารผู้ใดมีความอดทนน้อยก็ขาดหนีราชการไป นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า ลักษณะของงานการรับราชการเป็นทหารกองประจำการ งานที่ปฏิบัติจะเป็นงานที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ งานบางประเภทซ้ำซาก จำเจ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความเป็นอิสระในการทำงาน หรืองานบางประเภทที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัตินั้นค่อนข้างที่จะเสี่ยงต่ออันตราย เช่น การออกปฏิบัติการณ์ตามแนวชายแดน ต้องเสี่ยงต่ออันตรายตลอดเวลา แต่ผลตอบแทนที่ได้รับหรือสิ่งที่เป็นหลักประกันความมั่นคงของชีวิตนั้นน้อยมาก ซึ่งไม่คุ้มค่าต่อการเสี่ยง แต่ทหารก็ต้องปฏิบัติเพราะเป็นหน้าที่ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รณฤทธิ์ มีสว (2537, หน้า 45 - 47) และนิวัฒน์ จันทวัฒน์ (2537, หน้า 50 - 51) ที่พบว่า การปกครองที่ดีส่งผลให้ทหารกองประจำการมีทัศนคติต่อการอยู่รับราชการดีกว่าการปกครองไม่ดี ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาที่มีเหตุผลและความยุติธรรม ดูแลความทุกข์สุขของทหารกองประจำการอย่างใกล้ชิด จะทำให้ทหารกองประจำการมีทัศนคติต่อการอยู่รับ

ราชการทหาร และผลการวิจัยของ กุณิส วัฒนา (2543) พบว่า ทหารกองประจำการได้รับ เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ในอัตราที่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่เคยได้รับก่อนเข้ารับราชการ เพื่อให้ทหารกองประจำการมีระดับความพึงพอใจที่สูงขึ้น กองทัพบกจึงควรปรับปรุงอัตราเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ให้เหมาะสมกับสถานะค่าครองชีพ ซึ่งผลที่ตามมาจะทำให้ปัญหาการขาดหนี้ราชการลดลง นอกจากนี้ การขาดหนี้ราชการมีสาเหตุมาจากการปกครองที่ไม่ยุติธรรม และภาระที่จะต้องรับผิดชอบขณะรับราชการ

นอกจากนั้น สดพร ชื่อนั้น (2547, หน้า 38 - 39) ยังพบว่า เมื่อทหารกองประจำการ กองทัพอากาศได้รับราชการทหารตามกำหนดเวลา และปลดประจำการไปแล้ว ทหารกองประจำการ กองทัพอากาศส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพ โดยเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม งานก่อสร้าง และงานอื่น ๆ ที่มีรายได้ที่แน่นอน และมีรายได้สูงกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่กำลังเปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรม และความต้องการที่จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน แต่การที่จะบรรลุความประสงค์ของทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่จะได้เข้าทำงานต่าง ๆ ตามประสงค์นั้น ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ คือ คุณวุฒิทางการศึกษาประการหนึ่ง และความรู้ความสามารถของทหารในด้านฝีมือแรงงานอีกประการหนึ่ง ในการที่ทหารกองประจำการ กองทัพอากาศได้ทำงานที่มีรายได้แน่นอนและมีรายได้สูงกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ก็จะสามารถดำรงชีพของตนเองได้และแบ่งปันรายได้ไปสู่ครอบครัวในภูมิลำเนาเดิม จะทำให้เกิดการเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่แล้วประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีรายได้ต่ำ เป็นการชะลอหรือหยุดยั้งการหลั่งไหลเข้าสู่เมืองใหญ่ หรือกรุงเทพมหานคร เพื่อการแสวงหางานทำได้ ส่วนหนึ่ง ผลทางอ้อมที่ได้รับก็คือประชาชนจะไม่ทิ้งพื้นที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมเข้ามาแออัดในเมืองใหญ่หรือเมืองหลวงมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายแดน ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยกำลังประชาชนในการป้องกันประเทศตามแผนการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพอากาศที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาดำ ไม่มีฝีมือแรงงานพอที่จะเข้าทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรม งานก่อสร้าง ฯลฯ หรือผู้ที่มีโอกาสแต่สมัครใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในภูมิลำเนาเดิม ก็จะสามารถที่จะไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนและสมารถที่จะเป็นแกนนำของชุมชน เพื่อที่จะทำหน้าที่เป็นบุคลากรต่าง ๆ ตามโครงการที่รัฐได้จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นนั้น ๆ แม้ว่าทหารกองประจำการกองทัพอากาศเหล่านั้นจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็ตาม ในการที่เรามีแกนนำชุมชนที่มีความรู้ความสามารถและมีระเบียบวินัยที่ดี ย่อมจะเชื่อมโยงและประสานงานของชุมชนนั้นๆ ทำให้บรรลุโครงการต่าง ๆ ของรัฐได้เป็นอย่างดี และจะก่อให้เกิดความเจริญของท้องถิ่น และความมั่นคงในพื้นที่นั้น ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายแดนและพื้นที่ที่มีปัญหา ก่อความไม่สงบจะเป็นความเร่งด่วนเป็นลำดับแรก ที่จะต้องมีบุคลากรหรือผู้นำชุมชนที่มีความรู้

ความสามารถ มีระเบียบวินัยที่ดี มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อย่างยิ่งยวด ในการที่จะปฏิบัติงานตามนโยบายที่รัฐได้กำหนดขึ้นในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ การที่มนุษย์จะตัดสินใจแสดงพฤติกรรมของตนออกมา ส่วนหนึ่งเพื่อสนองความต้องการภายในของตนเอง เช่น คาดหมายที่จะได้รับความสะดวกสบาย ความสุข เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย การคาดหมายที่จะได้รับความเชื่อถือ เกียรติยศ ชื่อเสียง เพื่อสนองความต้องการทางสังคม ตามแนวคิดพฤติกรรมมนุษย์ในสังคมว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมสัญชาตญาณในรูปของพลังงานที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งพลังงานเหล่านั้นส่วนหนึ่งผลักดันให้มีชีวิตอยู่ อีกส่วนหนึ่งผลักดันให้ชีวิตดับ โดยพลังงานที่ผลักดันให้ชีวิตอยู่จะทำให้มนุษย์กระทำในสิ่งที่เกิดความสุข ความสำราญ แสวงหาความสะดวกสบาย และประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบระเบียบของสังคม ในขณะที่พลังงานที่ผลักดันให้ชีวิตดับ จะผลักดันให้ก้าวร้าว ทำลายสิ่งต่าง ๆ ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และมักจะฝ่าฝืนกฎระเบียบของสังคม

สรุปได้ว่า การศึกษากระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ ที่แสดงว่า กระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ขึ้นอยู่กับ (1) ปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ที่ประกอบด้วย หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 การยกเว้น หมวด 3 การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ หมวด 4 การเรียกคนเข้ากองประจำการ หมวด 5 การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ หมวด 6 การปลด หมวด 7 บทกำหนดโทษ (2) ปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม ที่ประกอบด้วย การฝึกอบรมวิชาทหาร การฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียน (3) ปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม ที่ประกอบด้วย ความจงรักภักดี ความเสียสละ ทศนคติต่อการเป็นทหาร (4) ปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหาร ที่ประกอบด้วย สวัสดิการและค่าตอบแทน การปกครองบังคับบัญชา และสภาพของงาน และ (5) ปัจจัยผลกระทบทางสังคม ที่ประกอบด้วย โอกาสในการประกอบอาชีพ ฐานะในการดำรงชีวิต การถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และ โอกาสในการรับราชการทหาร ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยกระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลมากที่สุด ในกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ: ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย

5. แนวทางการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารกองประจำการกองทัพอากาศในอนาคต

จากผลการวิจัยที่พบว่า กระบวนการอบรม มีอิทธิพลต่อกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรม ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยมากที่สุด และความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในการเป็นทหารกับกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีค่าความสัมพันธ์ค่าที่สุด .41 แสดงว่า ทหารกองประจำการของกองทัพอากาศในปัจจุบัน ได้มาจากการบังคับตามกฎหมาย ซึ่งมีประชาชนเพศชายที่มีอายุครบเกณฑ์บางคนไม่ประสงค์เข้ารับการเกณฑ์เป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศ ประกอบกับปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงขึ้น ในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ถึงระดับปริญญาตรี ซึ่งตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ได้ให้สิทธิพิเศษแก่ประชาชน เพศชายที่ต้องเข้ารับการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศ สามารถใช้สิทธินำคุณวุฒิทางการศึกษามาลดระยะเวลารับราชการลง ให้เหลือ 6 เดือน 1 ปี และ 1 ปี 6 เดือน จากการสำรวจยอดสูญเสียทหารกองประจำการของกองทัพอากาศ ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2550 พบว่า มียอดสูญเสียจากการปลดคุณวุฒิพิเศษ จำนวน 2,871 คน และมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี นอกจากนั้นยังพบว่า ยอดสูญเสียจากการขาดหนีราชการอยู่ในลำดับรองลงมา จำนวน 1,940 คน และยอดสูญเสียอื่น ๆ รวมยอดสูญเสียในช่วง 3 ปี ทั้งสิ้น 5,903 คนจากจำนวนทหารกองประจำการกองทัพอากาศทั้งสิ้น 18,382 คน ซึ่งเป็นผลทำให้กองทัพอากาศต้องสูญเสียงบประมาณในการจัดซื้อเสื้อผ้า อาภรณ์ภัณฑ์ ตลอดจนเบี้ยเลี้ยง เงินเดือน แต่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศกลุ่มนี้ไม่สามารถอยู่รับใช้กองทัพอากาศอย่างคุ้มค่า นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดปัญหาในด้านการบริหารจัดการกำลังพลของหน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ที่มีภารกิจหลักในการป้องกันฐานที่ตั้งทางการทหารในส่วนของกองทัพอากาศ ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนกำลังพลของหน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ต้องเพิ่มยอดเรียกเกณฑ์ผู้การสูญเสียร้อยละ 35 ในเขตคอนเมือง และร้อยละ 30 ในกองบินต่างจังหวัด เพื่อชดเชยยอดสูญเสียจากการปลดคุณวุฒิพิเศษ การขาดหนีราชการทหาร และการสูญเสียอื่น ๆ (การสูญเสียจากการขาดหมายนัด ปลดโรค และปลดโทษ) และการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 คงมีโอกาสดังเกิดขึ้นน้อยเพราะเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการ ทั้งกองทัพบก และกองทัพเรือ แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้บ้าง ควรเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้ที่ถูกคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศ มีความพึงพอใจในการเป็นทหารกองประจำการกองทัพอากาศมากขึ้นและอยู่รับราชการจนครบกำหนดปลด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารกองประจำการของกองทัพอากาศในอนาคต ดังนี้

แนวทางที่ 1 กองทัพอากาศ เกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารกองเกินเพื่อเข้าประจำการตามคุณวุฒิ ที่ตรงกับภาระงานที่กองทัพต้องการ เป็นตำแหน่งทางราชการทหารตำแหน่งหนึ่งที่ได้รับอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ และอยู่รับราชการ 2 ปี จึงปลดประจำการ

แนวทางที่ 2 กองทัพอากาศรับสมัครบุคคลเมื่อมีอายุครบ 18 ปี ที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.6 หรือ ปวช.) เข้ากองประจำการ และได้รับราชการอยู่ในกองทัพอากาศ 4-5 ปี ระหว่างที่รับราชการกำลังพลทุกคนจะได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่กองทัพอากาศจัดให้ในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยจัดการศึกษาให้ตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี เมื่อกำลังพลสำเร็จการศึกษาแล้วจะถูกปลดประจำการและได้รับปริญญาตรี ส่วนหนึ่งหากกองทัพอากาศต้องการก็สามารถสอบบรรจุกำลังพลเหล่านี้ให้รับราชการต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ เป็นการช่วยเหลือประเทศชาติและสังคมในการผลิตคนที่มีวินัยและมีคุณภาพ

แนวทางที่ 3 กองทัพอากาศพิจารณารับสมัครบุคคลที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีคุณวุฒิประกาศนียบัตรชั้นสูง/เทียบเท่า ขึ้นไปที่สมัครใจอยู่รับราชการครบ 2 ปี โดยไม่ขอใช้สิทธิพิเศษลดระยะเวลารับราชการจากการปลดคนวุฒิ และมีความประพฤติดี เข้ารับการศึกษาคณะ โรงเรียนจ่าอากาศ หรือพิจารณาให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นข้าราชการในส่วนกองทัพอากาศทันทีหลังปลดประจำการ

แนวทางที่ 4 กองทัพอากาศพิจารณารับสมัครบุคคลที่มีอายุครบเกณฑ์รับราชการทหารทุกคนเข้ารับราชการ โดยไม่ต้องเกณฑ์ (คัดเลือก) และให้กำลังพลดังกล่าวผลัดกันเข้ากองประจำการคราวละ 6 เดือน จนครบ 2 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบทางสังคม ขึ้นอยู่กับปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม ปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม และปัจจัยความพึงพอใจในการเป็นทหาร กองทัพอากาศสามารถนำแนวทางในข้อค้นพบจากการวิจัย ไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหาร การให้การฝึกอบรม สิทธิกำลังพล สวัสดิการและค่าตอบแทน และการปกครองบังคับบัญชา โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องในการนี้ต้องดำเนินการด้วยความสุจริตตามกฎหมายระเบียบ คำสั่งที่กำหนดไว้ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่เกี่ยวข้องจะต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อความสุจริตและยุติธรรม

2. ผลการวิจัยที่พบว่า หมวด 2 การยกเว้น ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีความเที่ยงในการวัดค่าที่สุด (.03) ในการเป็นตัวแทนของกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กองทัพอากาศสามารถนำไปประกอบการ

พิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยไม่มีการยกเว้นบุคคลเข้ารับราชการทหาร หากไม่ใช่เหตุจำเป็น เช่น ทูพพลภาพ หรือกรณีพระภิกษุสงฆ์ เป็นต้น เพื่อให้บรรลुวัตถุประสงค์ตามนโยบายให้ได้มากที่สุด เนื่องจากกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับประชาชนทั่วประเทศ

3. ผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีอิทธิพลโดยตรงต่อปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม ย่อมแสดงว่าถึงแม้ว่านโยบายของกองทัพจะได้กำหนดไว้ว่าเมื่อทหารกองประจำการกองทัพอากาศเข้ามาประจำการจะต้องได้รับการฝึกอบรมตามที่กองทัพจัดให้ทุกคนก็ตาม แต่ถ้าหากว่ากองทัพสามารถเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่มีคุณสมบัติตามภาระงานที่กองทัพต้องการ และให้การฝึกอบรมต่อสอดคล้องตามคุณสมบัติของทหารแต่ละกลุ่ม จะทำให้ประหยัดงบประมาณของกองทัพได้ ทหารกองประจำการกองทัพอากาศก็มีความพึงพอใจในการอยู่รับราชการทหารจนครบกำหนดปลด 2 ปี ทำให้กองทัพไม่สูญเสียกำลังพลในการปฏิบัติหน้าที่

4. ผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยกระบวนการฝึกอบรมมีอิทธิพลโดยตรงต่อปัจจัยคุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรม สามารถพยากรณ์คุณลักษณะทหารหลังการฝึกอบรมได้ร้อยละ 79 ซึ่งเป็นค่าพยากรณ์ที่สูงที่สุดในปัจจัยทั้งหมด โดยเฉพาะการฝึกอบรมวิชาทหารที่เป็นตัวแทนการสังเกตของปัจจัยกระบวนการฝึกอบรม ที่มีความเที่ยงในการวัดกระบวนการฝึกอบรมได้สูงสุด .57 แสดงว่าการฝึกอบรมวิชาทหาร มีความสำคัญและมีผลต่อการได้มาซึ่งทหารหลังการฝึกอบรม ที่มีคุณลักษณะตามที่กองทัพต้องการ กองทัพควรให้ความสำคัญในการฝึกอบรมวิชาทหารให้แก่ทหารกองประจำการกองทัพอากาศอย่างเข้มงวดและครอบคลุมหลักสูตรการฝึกอบรม

5. ผลการวิจัยที่พบว่า การถ่ายทอดพฤติกรรมการเป็นทหารสู่ครอบครัวและสังคม และโอกาสในการรับราชการทหาร มีความเที่ยงสูง (.72, .60) ในการอธิบายผลกระทบทางสังคม ซึ่งกองทัพควรดำเนินการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหาร การฝึกอบรม อย่างรอบคอบและเหมาะสมกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน เพราะการดำเนินการดังกล่าวมีอิทธิพลต่อผลกระทบทางสังคม และปัจจัยผลกระทบทางสังคมจะเป็นตัวบ่งชี้สุดท้ายว่ากระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการกองทัพอากาศ จะประสบผลสำเร็จ ตามนโยบายมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัย ที่พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับรูปแบบจำลองที่ได้จากแนวคิดทฤษฎี ดังนั้นควรมีการศึกษากระบวนการ

เกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการ ในกองทัพบกและกองทัพเรือที่มีทหารกองประจำการประจำการอยู่ เพื่อเปรียบเทียบและหารูปแบบกระบวนการเกณฑ์และฝึกอบรมทหารกองประจำการ กองทัพอากาศที่เหมาะสมและไม่มีผลกระทบในทางลบกับตัวทหารกองประจำการ กับกองทัพ และกับสังคม เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ต่อไป

2. จากผลการวิจัย ที่พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 7 หมวด สามารถอธิบายกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยมีความเที่ยงในการวัดกระบวนการเกณฑ์ (คัดเลือก) ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยเสนอว่าควรศึกษา ทบทวนและแก้ไข พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เสียใหม่ เพื่อลดการสูญเสียงบประมาณของกองทัพ ในบางกรณี เช่น การสูญเสียจากการปลดकुณวุฒิ การขาดหนี้ราชการ ซึ่งทำให้กองทัพต้องเกณฑ์ทหารกองประจำการเพิ่มไป 30-35% เพื่อทดแทนการขาดกำลังพล